

ΒΑΣΙΛΗΣ
ΚΟΡΚΙΔΗΣ
Πρόεδρος ΕΒΕΠ

**Η νέα
πραγματικότητα
απαιτεί
συνενώσεις
δυνάμεων και
επιχειρησιακές
συνέργειες**

Οι επενδύσεις παγίων αποτελούν σύμφωνα με τον κύριο Κορκίδη τη «μόνη λύση» για τη μεγέθυνση της οικονομίας και των επιχειρήσεων. Οι μικρομεσαίοι του εμπορίου έχουν, όπως μας λέει, ανάγκη ρυθμιστικών παρεμβάσεων ώστε, από τα μέτρα επιδοματικής στήριξης, να γίνουν αποδέκτες κεφαλαίων βιώσιμης επανεκκίνησης.

Μετά από τη δεκαετή οικονομική κρίση ήρθε η υγειονομική κρίση. Παρόλα αυτά, οι προβλέψεις τόσο των διεθνών όσο και των ελληνικών οργανισμών μιλούν για γρήγορη επάνοδο στα δεδομένα του 2019 και για υψηλό ρυθμό ανάπτυξης. Ποια είναι η δική σας άποψη για την εικόνα της οικονομίας;

Το θέμα σήμερα δεν είναι να «πάρουμε το νήμα» από το 2019 και να συνεχίσουμε, αλλά να ισχυροποιήσουμε δομικά αυτό το «νήμα» προκειμένου σε μια ενδεχόμενη κρίση, την οποία όλοι απευχόμαστε να συμβεί, να μην διαρραγεί προκαλώντας εκ νέου προβλήματα που θα απειλήσουν την οικονομία και θα θέσουν σε δοκιμασία την κοινωνική συνοχή. Και στο ερώτημα πώς μπορεί αυτό να επιτευχθεί η απάντηση είναι μία. «Μόνη λύση» για τη μεγέθυνση της οικονομίας και των επιχειρήσεων, άρα και του βαθμού ανθεκτικότητάς τους, είναι οι επενδύσεις παγίων. Πρέπει να κατανοήσουμε, σήμερα που μας δίνεται η ευκαιρία, πως αν δεν λυθεί το πρόβλημα του επενδυτικού κενού κανένα άλλο πρόβλημα που μας ταλανίζει, όπως η ανάπτυξη, η ανεργία, τα εισοδήματα, το δημόσιο και ιδιωτικό χρέος, δεν θα μπορέσει να λυθεί. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι το έλλειμμα επενδύσεων συνήθως σημαίνει έλλειψη ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας, λιγότερες θέσεις εργασίας, χαμηλότερους μισθούς, ασθενικές επιχειρήσεις και χρήση παρωχημένων τεχνολογιών. Το στοιχείο της μεγέθυνσης των επιχειρήσεων δεν θα κερδηθεί κλείνοντας τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, αλλά δίνοντας κίνητρα να εξελιχθούν σε μια νέα νομική μορφή «Αστικής Επιχειρηματικής Σύμπραξης» με flat tax, «φθηνή» χρηματοδότηση και επενδυτικό πριμ έναντι άλλων μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Όσο για την εικόνα της οικονομίας, εκτιμώ ότι πρέπει να την δούμε από την «αισιόδοξη οπτική γωνία». Οφείλουμε να ανατρέξουμε στα αποκαλυπτήρια του οικονομικού σχεδιασμού της κυβέρνησης από τον Πρωθυπουργό στη ΔΕΘ. Ακούσαμε συνετά μέτρα ανακούφισης, με κοινωνικά ευαισθησία και οικονομική λογική. Θεωρώ ενθαρρυντικά τα όσα εξαγγέλθηκαν από τον πρωθυπουργό, ωστόσο η πίεση που παρέχει η παρούσα συγκυρία δημιουργεί εδραία άποψη ότι οι μεταρρυθμίσεις, οι ελαφρύνσεις και οι ρυθμίσεις θα πρέπει να συνεχιστούν και το 2022. Με ταχύτερους ρυθμούς, ίσως, αν το τελικό μοντέλο του προϋπολογισμού για το προσεχές έτος, στοιχεία του οποίου είδαμε, το επιτρέψουν. Χρειάζεται ευελιξία. Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η δυναμική και τα αντανακλαστικά της κυβέρνησης να αντιμετωπίσει,

μέχρι ώρας επιτυχώς, την ασύμμετρη απειλή της πανδημίας, που προκάλεσε και συνεχίζει να προκαλεί και τις ισχυρότερες οικονομίες, επαληθεύεται από την αδιάφευστη "αλήθεια των αριθμών" της οικονομίας. Αριθμών που δικαιώνουν τα μέτρα στήριξης στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, που ακόμη και σε περίοδο πανδημίας αποφέρουν θετικό πρόσημο. Αριθμών που χρειάζεται η αγορά σε ρευστότητα για να επανεκκινήσει δυναμικά. Αριθμών που έχει ανάγκη η κοινωνία για να πάρει ανάσες ευτυχίας και ευημερίας.

Όσο πιο γρήγορα επιτευχθεί η ψηφιακή μετάβαση, τόσο πιο γρήγορα θα έρθουν οι επενδύσεις, στις οποίες προσδοκά η οικονομία της χώρας

Το τελευταίο χρονικό διάστημα υπάρχουν μεγάλες αυξήσεις στις τιμές της ενέργειας και στις πρώτες ύλες οι οποίες επηρεάζουν τις επιχειρήσεις αλλά και τους καταναλωτές. Υπάρχει ελπίδα εξομάλυνσης στον ορίζοντα;

Είμαστε κατά πάσα πιθανότητα ενώπιον της «τέλειας καταιγίδας». Και τούτο γιατί αφ' ενός η εφοδιαστική σε παγκόσμια κλίμακα αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα στους ρυθμούς των εμπορευματικών ροών και αφ' ετέρου το ενεργειακό που προέκυψε ως απότοκο της αυξημένης ζήτησης που προέκυψε μετά τα lockdown με την επαναφορά των οικονομικών δραστηριοτήτων.

Σήμερα οι αρχικές προγνώσεις που έκαναν λόγο για περάτωση της κρίσης στην εφοδιαστική στα τέλη του χρόνου έχουν πέσει ήδη έξω, όπως και νεότερες που έκαναν λόγο για το πρώτο εξάμηνο. Συγκρατημένες νέες προγνώσεις σήμερα κάνουν λόγο για τα τέλη του 2022. Άρα έχουμε μπροστά μας μια εξαιρετικά δύσκολη περίοδο. Το φαι-

νόμονο των ανατιμήσεων έχει ξεκινήσει εδώ και 15 μήνες, αρχικά με μικρές αυξήσεις που ειδικά οι εξωστρεφείς επιχειρήσεις αντιλήφθηκαν αμέσως. Το γεγονός σήμερα των ανατιμήσεων σε πρώτες ύλες και άλλα καταναλωτικά αγαθά έχει αποδοθεί στους ναύλους των πλοίων μεταφοράς εμπορευματοκιβωτίων, που έχουν εξακοντιστεί σε δυσθεώρητα ύψη και σε βαθμό που ακόμη και σήμερα δεν έχει προσδιοριστεί το «όριο» που θα λέγαμε ρεκόρ. Όλα δείχνουν ότι το «σύνδρομο της Κίνας» θα μας ταλαιπωρήσει και το 2022. Η προσφορά δεν καλύπτει την ζήτηση. Η κατανάλωση, με βάση τα τελευταία στοιχεία, το τελευταίο τρίμηνο αυξήθηκε κατά μέσο όρο 12% με τις ανατιμήσεις να έχουν περάσει στα ράφια, τα οποία κινδυνεύουμε στις γιορτές να τα δούμε μισοάδεια.

Όσον αφορά στο κόστος της ενέργειας, είναι προφανές ότι όσο το ισοζύγιο προσφοράς προς ζήτηση διατηρεί την ανισορροπία. Η ζήτηση είναι με γεωμετρική πρόοδο αυξανόμενη και το κόστος μεταποίησης θα αυξάνει, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Οι φόβοι του προηγούμενου διαστήματος για ραγδαία άνοδο του κόστους παραγωγής και των μεταφορών δυστυχώς επαληθεύτηκαν, με τις πρώτες ανατιμήσεις να καταγράφονται σε μια μεγάλη γκάμα «ταχυκίνητων» καταναλωτικών προϊόντων. Δικαιολογημένος, λοιπόν, ο συναγερμός για το επερχόμενο κύμα «εισαγόμενων» αυξήσεων, και σωστά η αγορά κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για ένα «τσουνάμι» ανατιμήσεων σε βασικά καταναλωτικά αγαθά που δεν θα μπορεί να απορροφήσει το χονδρικό και λιανικό εμπόριο. Το ζητούμενο τώρα είναι οι ελληνικές επιχειρήσεις να δημιουργήσουμε αποθέματα στις αποθήκες και τα ράφια μας ώστε να αντέξουμε χρονικά και να περιορίσουμε το τσουνάμι των ανατιμήσεων. Η μετάταξη περισσότερων κωδικών τροφίμων και βασικών αγαθών στον υπερμειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 6% θα απορροφήσει σημαντικές επιβαρύνσεις στις μηνιαίες δαπάνες των νοικοκυριών.

Οι απώλειες που έφερε στις επιχειρήσεις η υγειονομική κρίση ήταν σημαντικές παρά τα μέτρα στήριξης που πάρθηκαν από την πολιτεία. Με ποιο τρόπο θα μπορέσουν οι επιχειρήσεις και ειδικότερα οι μικρομεσαίες να επανέλθουν στην κανονικότητα;

Πρέπει σήμερα να αναθεωρήσουμε την έννοια του όρου «κανονικότητα» υπό το φως των εξελίξεων που δρομολόγησε η πανδημία. Και τούτο γιατί στην νέα επιχειρηματική πραγματικότητα θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη η εκτίμηση του κινδύνου, άρα και της σχηματισμού σχεδίων έκτακτης ανάγκης. Όσες επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους είχαν σχεδιασμούς έκτακτης ανάγκης διήλθαν της κρίσης ευκολότερα εκείνων που είτε δεν διέθεταν είτε δεν είχαν επικαιροποιήσει τέτοιους σχεδιασμούς.

Οι μικρομεσαίοι του εμπορίου έχουν ανάγκη ρυθμιστικών παρεμβάσεων ώστε, από τα μέτρα επιδοματικής στήρι-

ξης, να γίνουν αποδέκτες κεφαλαίων βιώσιμης επανεκκίνησης. Δεν πρέπει να διαλάθει της προσοχής μας και να επιτρέψουμε να μεταλλαχθεί η αγορά χωρίς εμάς, αλλά να επιδιώξουμε να μεταρρυθμιστεί με εμάς. Οι ιδεοληψίες, η γραφειοκρατία, η πολυνομία και το δυσδιάκριτο που δημιουργεί η έλλειψη σαφήνειας της εικόνας του ορίζοντα μέσα στον οποίο καλείται μια επιχείρηση να προχωρήσει, να επενδύσει ή ακόμη και να προσελκύσει κεφάλαια από το εξωτερικό, πρέπει να αποτελέσουν σύντομα παρελθόν. Είτε μέσα από μια ψηφιακή προσέγγιση, όπως αυτή που τώρα ξεκινά, είτε μέσα από μια συνολική αναθεώρηση της «οπτικής γωνίας» υπό την οποία βλέπουμε τις παραμέτρους που προσδιορίζουν τις εξελίξεις, θα μπορέσουμε να προσεγγίσουμε με επιτυχία το επιχειρείν του μέλλοντος και το εμπόριο της επόμενης 20ετίας.

Η ανάκαμψη θα απαιτήσει άμεσα τις αλλαγές που δεν έγιναν γιατί, σε διαφορετική περίπτωση, εργοδότες και εργαζόμενοι με μειωμένα εισοδήματα, επιχειρήσεις με μειούμενα έσοδα και κλάδοι που αδυνατούν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους, είναι προφανές ότι θα στραφούν στην κεντρική εξουσία για ένα μορατόριουμ χρεών.

Οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης αναμένεται να δώσουν αναπτυξιακή ώθηση στην ελληνική οικονομία σε συνδυασμό με τις επενδύσεις. Στα χρήματα αυτά θα έχουν πρόσβαση οι μικρομεσαίες και οι μικρές επιχειρήσεις ή μόνο οι μεγάλες;

Η δημιουργία ευνοϊκού χρηματοδοτικού κλίματος για τη στήριξη των περίπου 820.000 ΜμΕ στην Ελλάδα θα πρέπει να είναι βασικός στόχος κυβέρνησης, τραπεζών και επιχειρηματικότητας. Το Ε.Β.Ε.Π. έχει κοινοποιήσει σχετική έρευνα του Επιμελητηρίου που αφορά στη συμβολή του τραπεζικού συστήματος στην ενίσχυση της ρευστότητας στην πραγματική οικονομία, με έμφαση στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, όπου αναφέρονται οι όροι και οι προϋποθέσεις, καθώς και το κόστος του τραπεζικού δανεισμού σε ΜμΕ, οι οποίες επιχειρούν στα κράτη μέλη της Ευρωζώνης. Οι ΜμΕ, και στο νέο οικονομικό μοντέλο που διαμορφώνεται, θα συνεχίσουν να διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο, καθώς εαυτές κατ' εξοχήν δημιουργούν ανάπτυξη και προσφέρουν δύο στις τρεις θέσεις εργασίας. Αποτελούν το 99% του συνολικού αριθμού επιχειρήσεων της χώρας μας, συμβάλλουν κατά 85% στην ιδιωτική απασχόληση και στο 70% της ετήσιας προστιθέμενης αξίας, ενώ έχουν τη μεγαλύτερη συνεισφορά στο ΑΕΠ σε σύγκριση με τις 27 χώρες της ΕΕ. Ένα όμως από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ΜμΕ είναι η μειωμένη διαθεσιμότητα τραπεζικής χρηματοδότησης. Οι επιχειρήσεις που έχουν τις μεγαλύτερες ανάγκες ρευστότητας σήμερα έχουν τη μικρότερη προσβασιμότητα στο τραπεζικό σύστημα, ενώ από το σύνολο των πολύ μικρών και μικρομεσαίων επιχειρήσεων, δυστυχώς, μόνο οι 40.000 είναι «bankable», ενώ οι

υπόλοιπες κινδυνεύουν να συνθλιβούν από τον συνδυασμό έλλειψης ρευστότητας και υψηλού κόστους χρήματος. Βρισκόμαστε προ μιας νέας πραγματικότητας όπου οι συνενώσεις δυνάμεων και οι επιχειρησιακές συνέργειες μπορεί να δημιουργήσουν καταλληλότερες συνθήκες για πρόσβαση στο τραπεζικό σύστημα. Και φυσικά δεν αρκεί μόνο αυτό. Απαιτείται η ύπαρξη κοστολογημένων ρεαλιστικών σχεδιασμών ανάπτυξης. Το Ταμείο Ανάκαμψης έχει έναν πολύ βασικό κανόνα. Εάν τα λεφτά δεν απορροφηθούν εγκαίρως χάνονται. Και δημιουργούν ζημιά και στην εικόνα της χώρας.

Τι ρόλο θα παίξει η ψηφιακή μετάβαση στο μέλλον του επιχειρείν;

Την υψίστη. Η αντιμετώπιση των γραφειοκρατικών εμποδίων στις επενδύσεις σε θέματα χωροταξικά, πολεοδομικά, αδειοδοτήσεις, καθυστέρησης δικαιοσύνης, πολυνομίας, αλληλοεπικαλύψεων υπηρεσιών, και όχι μόνο, όσο πιο γρήγορα επιτευχθεί μέσα από την ψηφιοποίηση, δηλαδή την ψηφιακή μετάβαση, τόσο πιο γρήγορα θα έρθουν οι επενδύσεις, στις οποίες προσδοκά η οικονομία της χώρας από το εσωτερικό και το εξωτερικό. Σήμερα η ψηφιοποίηση είναι ο κανόνας και όχι η εξαίρεση και η ψηφιακή «απλοστέυση» αποτελεί ισχυρό ανταγωνιστικό παράγοντα έναντι άλλων. Το ευτυχές είναι ότι η παρούσα κυβέρνηση έχει κατανοήσει πλήρως τη στρατηγική σημασία της και με σταθερά βήματα προωθεί σχεδιασμούς προς την κατεύθυνση της ψηφιοποίησης του κράτους. Αλλά δεν μπορούμε να απαιτούμε από το κράτος να ψηφιοποιηθεί όταν οι επιχειρήσεις δεν εκουχρονίζονται ψηφιακά. Η ψηφιακή εποχή απαιτεί ταχύτητες υψηλές και σε τέτοιες θα πρέπει να κινηθούν και οι επιχειρήσεις εφ' όσον θέλουν να ανταγωνίζονται με ίσους όρους. Διαφορετικά...

Ζούμε ήδη τις συνέπειες της κλιματικής αλλαγής. Όροι όπως EU taxonomy, ESG και sustainability βρίσκονται στο επίκεντρο της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Πώς βλέπετε τα νέα δεδομένα;

Ο ευρωπαϊκός κανονισμός «EU taxonomy» τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο του 2021, ως μέρος της πρωτοβουλίας για τη στήριξη επενδυτικών στόχων αειφορίας. Το επόμενο διάστημα, λοιπόν, θα ακούμε τακτικά από τις Βρυξέλλες τον νέο όρο EU taxonomy ως σύστημα ταξινόμησης. Η κατάρτιση ενός καταλόγου οικολογικά και οικονομικά βιώσιμων δραστηριοτήτων αναμένεται να βοηθήσει την Ε.Ε. να αυξήσει τις βιώσιμες επενδύσεις και να εφαρμόσει την ευρωπαϊκή πράσινη συμφωνία. Η ταξινόμηση θα παρέχει στις εταιρείες, τους επενδυτές και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής τους κατάλληλους ορισμούς για τους οποίους οι οικονομικές δραστηριότητες μπορούν να θεωρηθούν περιβαλλοντικά βιώσιμες. Το Ε.Β.Ε.Π. έχει εισηγηθεί ότι η Ε.Ε. θέτει έξι βασικές προϋποθέσεις ώστε μια οικονομική δραστηριότητα να χαρακτηριστεί περιβαλλοντικά βιώσιμη. Οι εταιρείες πρέπει να γνωστοποιούν το ποσοστό του κύκλου εργασιών που προέρχεται από προϊόντα ή υπηρεσίες που μπορούν να χαρακτηριστούν περιβαλλοντικά βιώσιμα και να συμβάλλουν στον μετριασμό και την προσαρμογή της κλιματικής αλλαγής, τη βιώσιμη χρήση και προστασία των υδάτων και των θαλάσσιων πόρων, τη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία, την πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης, την προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων. Αυτό σημαίνει ότι οι εταιρείες πρέπει να δημοσιεύσουν μια μη χρηματοοικονομική κατάσταση ή ενοποιημένες πληροφορίες μη οικονομικών καταστάσεων σχετικά με τον τρόπο και τον βαθμό στον οποίο οι δραστηριότητες της επιχείρησης χαρακτηρίζονται περιβαλλοντικά βιώσιμες.